

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

BESLUT
2012-03-07

Dnr:511-16902-1998

Sida
1(10)

Beslut om bildande av naturreservatet Vråhålan i Falköpings kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreseptatet Vråhålan
NVR- ID	2026029
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Falköping
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	85,1
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Natura 2000-beteckning:	SE540176
Naturgeografisk region:	Falbygden
Objektskategori:	Ls, Klibbalskog & annan lövsumpskog, Ä, Ädellövskog
IUCN-kategori:	Strikt naturreseptat

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Vråhålan.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Länsstyrelsen har tidigare beslutat om följande områdesskydd som berör delar av det nu bildade naturreservatet:

- Landskapsbildsskydd, beslut den 31 mars 1969, dnr IIIR 11 6 68
Länsstyrelsen beslutar att detta områdesskydd upphävs inom de delar som berörs av naturreservatet när nu aktuellt beslut vunnit laga kraft.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och utveckla följande värdefulla naturmiljöer:
talusbranter, ädellövskog i rasbrantsmiljö, äldre barrskogar, löv- och blandsumpskogar samt rikkärr.
- bevara områdets rika moss- och lavflora.
- bevara områdets käll- och bäckmiljöer orörda.
- strukturer som varierande trädålder och död ved ska förekomma i för skogsmiljöerna riklig omfattning.
- vårda ett antal rikkärr så att rikkärrsfloran kan fortleva.
- bevara de inom området förekommande naturtyperna och/eller arterna som ingår i EU:s nätverk av skyddsvärda områden, Natura 2000, i gynn- samt tillstånd.
- friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i naturreservatet.

Syftet ska tryggas genom att:

- stora delar av området lämnas för fri utveckling
- nyetablerad gran röjs återkommande bort i lövsump- och ädellövsskogarna.
- rikkärren hålls öppna genom återkommande slätter och slyröjningar.
- parkeringsplats och vandringsstigar skall anläggas.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Uppföra byggnad, mast, antenn, vindkraftverk eller annan anläggning.
2. Anlägga väg.
3. Anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
4. Anordna upplag.
5. Borra, gräva, spränga, schakta eller bedriva täkt av något slag, ej heller husbehovstäkt.
6. utfylla, tippa, dika, dikesrensa, dämna eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets hydrologiska förhållanden.
7. Avverka träd, gallra, röja, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
8. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
9. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
10. Kalka mark eller vatten.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- Föreskriften A7 gäller inte vid underhåll av befintliga siktgator för jakt.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Märka ut naturreservatet i terrängen.
2. Anlägga parkeringsplats och vandringsled samt sätta upp informationstavlor.
3. Gallring, röjning, slätterdrift samt eldning av gräs och ris i den mån markägaren inte, efter samråd med förvaltaren, själv utför dessa åtgärder.
4. Genomföra undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fäلت vilt med s.k. älghugare eller motsvarande.
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller omkullfallna träd och buskar.
3. Klättra
4. Elda
5. Samla in insekter, mossor och lavar.
6. Fånga och insamla ryggradslösa djur
7. Utplantera växt- eller djurart.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

7. Anordna idrottstävling eller lägerverksamhet.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.

Beskrivning av naturreservatet

Södra Mösseberg delas i två delar av Vråhålan, som är en kilformad och djup sprickdal. Markabäcken som avvattnar Bergsjön rinner genom reservatets hela längd i dalens botten. Den västra delen av Vråhålan består av 20-25 meter höga, nästan lodräta diabasbranter. Omedelbart nedanför branterna finns utefter långa sträckor mäktiga talusbranter. Söderut vidgar sig dalen betydligt och slutningen planar ut.

Området täcks till största delen av skogsmarker av olika slag. Öppna marker utgörs av rikkärr, talusbranter och ett par äldre åkrar. Gemensamt för den största delen av skogsmarken är att den uppkommit naturligt efter att betes- och slåtterbruket upphörde under 1900-talet. Skogen har sedan i mycket begränsad utsträckning varit föremål för skogsbruksåtgärder vilket medfört att den idag är naturskogsartad och hyser höga biologiska värden. Den näringsrika berggrunden och god tillgång på vatten samt den variationsrika mosaikmiljön bidrar ytterligare till att förstärka skogens naturvärden.

I slutningarna i Vråhålan finns ett 10-tal rikkärr av olika storlekar. Det är det största antal rikkärr samlade på ett område som finns i länet. Kärren är av soligen typ och skiljs i regel från varandra av sumpskogar.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

Riksintresse m.m

Reservatet ligger inom riksintresse för naturvård: Mösseberg och Slafsanområdet (NRO14106).

Delar av området är av regeringen klassat som Natura 2000-område, vars främsta syfte är att bevara ädellövskog, lövsumpskog och naturskogsartad granskog.

Kommunal översiktsplan

Området har i gällande översiktsplan för Falköpings kommun utpekats som ett ekologiskt känsligt område där naturvårdsintressena skall prioriteras.

Befintligt områdesskydd

Delar av reservatet omfattas av landskapsbildsskydd enligt 19 § naturvårdslagen

Övrigt

Skogsmarkerna i rasbranterna längst i norr är i urskogsinventeringen (SNV PM 1508) bedömda ha värdeklass 2.

Sumpskogarna och rikkärren är i länets våtmarksinventering bedömda ha högsta värdeklass och de redovisas även i myrskyddsplanen för Sverige.

Hela området redovisas även i naturvårdsprogrammet för Skaraborgs län och bedöms ha högsta naturvärde.

Inom området finns 2 st utpekade nyckelbiotoper av skogsstyrelsen.

Ärendets handläggning

Dialog med ägarna av fastigheterna Holöja 9:1, 10:1, Ravelstorp 1:6, Kyrkokvarn 1:1, Påverås 1:5 angående bildande av naturreservat inleddes av Länsstyrelsen under år 1994.

Länsstyrelsen meddelade i februari 1995 ett interimistiskt förbud enligt 11 § naturvårdslagen för det då planerade reservatet samt förordnade en värderingsman i ärendet. Båda besluten överklagades. Den 31 oktober 1996 upphävde regeringen Länsstyrelsens beslut för ett granplanterat bestånd men avslog i övrigt båda överklagandena. Värderingen av området blev klar i mars 1997. Under detta år arbetade Länsstyrelsen också fram ett förslag till beslut och skötselplan.

I januari 1998 träffades överenskommelse om intrångsersättning på fastigheterna Holöja 9:1, 10:1, och Ravelstorp 1:6. I februari 1998 träffades överenskommelse om intrångsersättning för Påverås 1:5. Därmed var ersättningsfrågan för de då berörda markägarna löst. Något formellt beslut om bildande av naturreservat fattades dock inte.

När ärendet återupptogs gjordes en översyn av gränsdragningen samt förslaget till skötselplan. Detta resulterade i att mark med höga naturvärden på Påverås 1:2 samt Mösseberg 1:62 bedömdes lämplig att ingå i reservatet.

Under 2008 inledde Länsstyrelsen dialog med ägarna av Påverås 1:2 (privat ägare) samt Mösseberg 1:62 (ägd av Sveaskog AB) angående naturreservat. År 2010 förvärvade Naturvårdsverket berörd del av Påverås 1:2. Markägarna fick ersättningsmark enligt önskemål. Berörd del av Mösseberg 1:62 värderades i februari 2011 och marken förvärvades av Naturvårdsverket i januari 2012.

Samtliga berörda mark- och sakägare har förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m m att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Falköpings kommun och Skogsstyrelsen.

LRF Skaraborg, Skaraborgs naturskyddsförening, Falbygdens naturskyddsförening samt Falbygdens fågelklubb har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Yttranden har inkommit från Sveaskog AB, Skogsstyrelsen, Falbygdens fågelklubb, Falköpings kommun och Falbygdens naturskyddsförening.

Falköpings kommun ser positivt på bildandet av naturreservatet och tillstyrker Länsstyrelsens förslag.

Skogsstyrelsen har inget att erinra mot Länsstyrelsens förslag.

Sveaskog har inget att erinra mot förslaget till naturreservat förutsatt att överenskommelse om markåtkomst på deras mark har träffats innan Länsstyrelsen fattar beslutet. Länsstyrelsen har tillmötesgått detta genom att avvakta med beslutet tills marken var förvärvad av Naturvårdsverket i januari 2012. Sveaskog accepterar vidare att en parkeringsplats förläggs på deras mark enligt förslaget under förutsättning att reservatsförvaltningen står för allt ansvar och underhåll, samt att utformningen inte hindrar tillgängligheten för virkestransporter eller övrig verksamhet. Länsstyrelsen avser att under våren 2012 inleda arbetet med att teckna ett avtal med Sveaskog AB angående nyttjandet av den planerade P-platsen.

Falbygdens fågelklubb ser mycket positivt på att området blir naturreservat, men beklagar att reservatet inte omfattar den högåldriga lövskogen mellan reservatet och åkermarken i öster.

Falbygdens naturskyddsförening har inga invändningar mot Länsstyrelsens förslag.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Området har mycket höga naturvärden knutna till de fuktiga och orörda sumpskogarna samt rikkärren som återfinns nere i dalen. Likaså finns höga naturvärden i ädellövskogen som växer i själva brantmiljön. Den goda tillgången på död ved samt förekomsten av skuggiga och fuktiga miljöer gör området rikt på skyddsvärda växter, mossor och lavar. Området hyser därutöver ett rikt fågelliv.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålet myllrande våtmarker, levande skogar samt ett rikt växt- och djurliv.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Uppllysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller staten.

Insektsangrepp

Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter naturreservatsbildningen att vara statens ansvar.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd. Undantag är verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med, eller är nödvändig för, skötseln och förvaltningen av det särskilda bevarandeområdet. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om vissa villkor är uppfyllda. (7 kap 28 a, 28 b och 29 §§ miljöbalken).
- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Falköpings tidning, Skaraborgsbygden, Skaraborgs allehanda SLA och Göteborgs posten.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

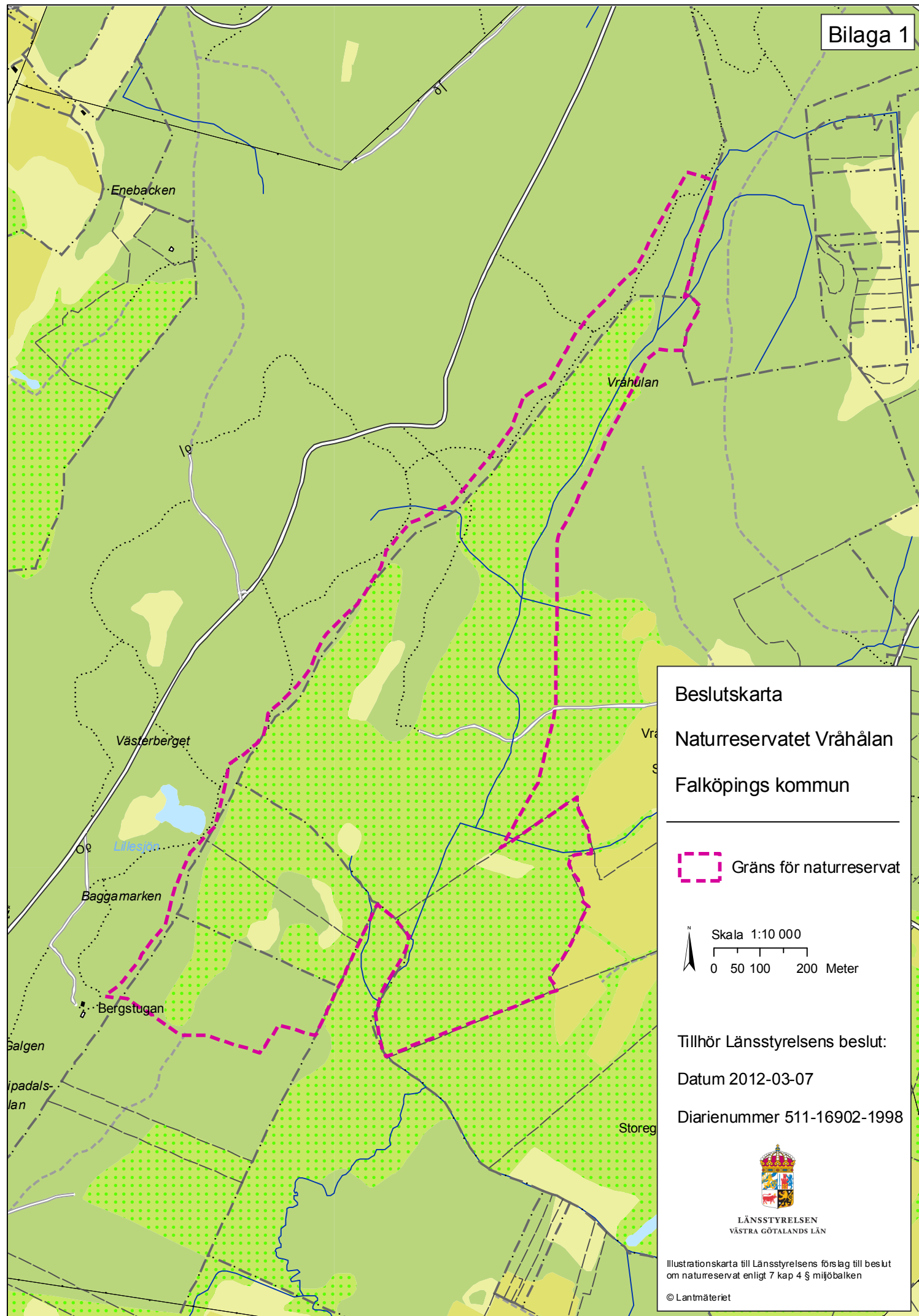
Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4.

I detta ärende har länsöverdirektör Agneta Kores beslutat. Naturvårdshandläggare Henrik Roos har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, funktionschef Johan Jannert, antikvarie Lisa Ragnarsson, arkitekt Mehdi Vaziri, och länsjurist Anders Hjalmarsson.

Agneta Kores

Henrik Roos

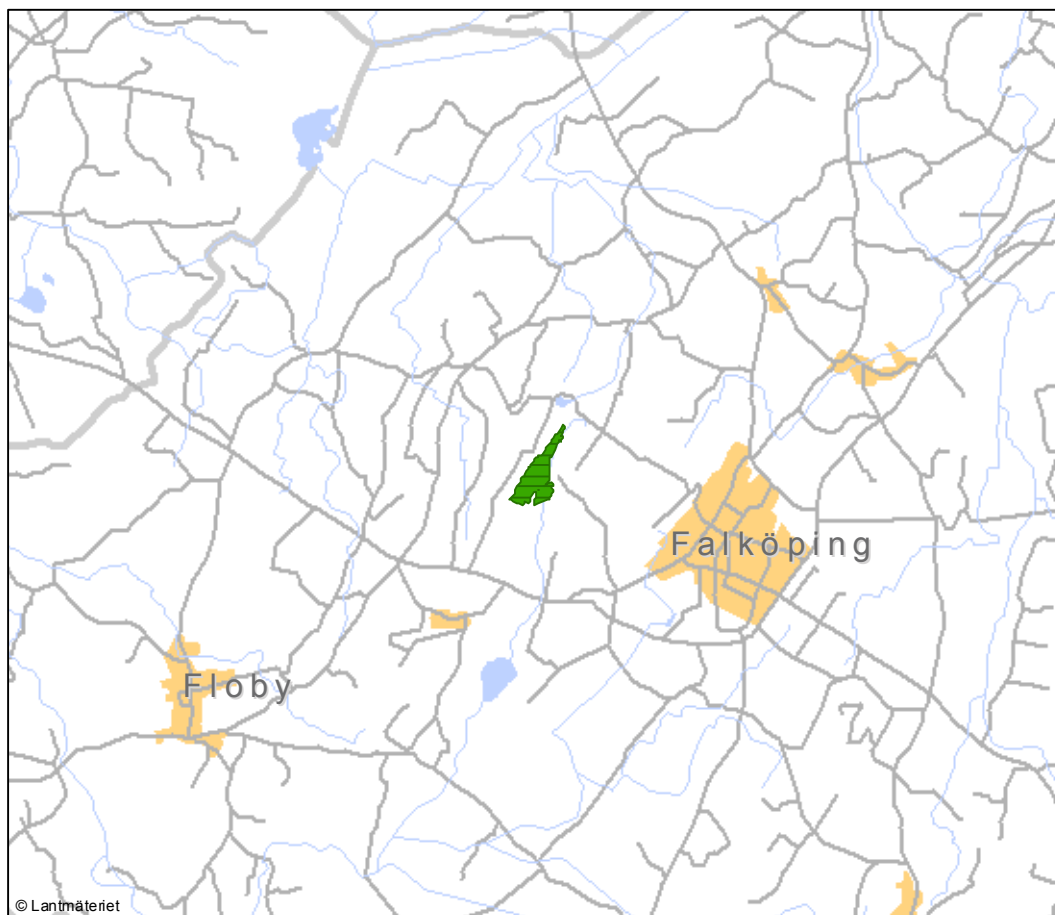
LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bilaga 2

Dnr 511-16902-1998
Beslut 2012-03-07

ÖVERSIKTSKARTA

Naturreservatet Vråhålan Falköpings kommun

0 1 2 3 Kilometer